

ставити цілі й досягати їх – це те, що справжній сучасний вчитель суспільствознавчих предметів має дати здобувачам освіти.

Список використаних джерел та літератури

1. Богомаз О. Чому вчитель має бути медіаграмотним? Актуальні питання гуманітарних наук. 2022. Вип. 47, Т. 1. С. 263-267
2. Гітіс В., Гудкова К. Методи штучного інтелекту: навч. посіб. Краматорськ: ДДМА, 2018. 136 с.
3. Глибовець М. М., Олецький О. В. Штучний інтелект. Київ: «Києво-Могилянська академія», 2002. 364 с.
4. Мар'єнко М., Коваленко В. Штучний інтелект та відкрита наука в освіті. Фізико-математична освіта. 2023. Т. 38, № 1. С. 48-53. DOI: 10.31110/2413-1571-2023-038-1-007 (дата звернення: 17.01.2024).
5. Тегмарк М. Життя 3.0.: доба штучного інтелекту. Київ: Наш формат, 2019. 432 с.

УДК 37.018.4(477)

Анна МЕЛЬНИК, Яніна КАМБАЛОВА
(м. Київ)

Поєднання традиційних та інноваційних форм організації освітнього процесу в сучасній українській школі

Постановка проблеми. Освітній процес у сучасному світі є одним із ключових факторів соціального прогресу та розвитку країни. Забезпечення якісної освіти є завданням національного масштабу, а вдосконалення методів організації навчального процесу відіграє важливу роль у досягненні цієї мети. У цій статті ми розглянемо різні підходи до організації освітнього процесу в середній освіті, звертаючи увагу на традиційні та інноваційні форми, їх переваги та недоліки, а також шляхи поєднання цих підходів для оптимального навчання здобувачів освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Класно-урочна система навчання, яка є однією з найпоширеніших форм організації навчального процесу в загальноосвітніх закладах, має давню історію. Власне, ідею створення класно-урочної системи традиційно пов'язують з ім'ям видатного дидакта XVII ст. Яна Амоса Коменського. Подальший розвиток теорія отримала у працях видатного французького педагога Жана-Батиста де Ламене (1712-1799), який активно працював у XVIII ст. Ламене вважається одним із перших педагогів, хто систематизував і стандартизував підхід до навчання.

Система, запропонована Ламене, базувалася на розподілі навчального часу на окремі уроки або урокові одиниці, які відповідали певним предметам або темам. Кожен урок мав чітко визначений початок і кінець, а також включав у себе

плановані навчальні цілі та завдання. Ця система ставила своєю метою стандартизацію навчання, спрощення організації навчального процесу та підвищення ефективності викладання.

Завдяки роботі Ламене класно-урочна система навчання набула значного поширення і стала однією з основних моделей організації навчального процесу у багатьох країнах світу. Її принципи використовуються й до цього часу, що свідчить про значний внесок Ламене у розвиток педагогічної науки та практики.

Жан-Батист де Ламене відомий своїми ідеями щодо організації освітнього процесу, який він описав у своїй праці «Метод навчання дітей». Він розробив систему, в якій навчальний час був розподілений на окремі «уроки» або «урокові одиниці», які відповідали певним предметам або темам. Кожен урок мав чітко визначений початок і кінець, а також включав у себе плановані навчальні цілі та завдання.

Ця система була спрямована на стандартизацію навчання, спрощення організації навчального процесу та підвищення ефективності викладання. Вона стала популярною у багатьох країнах світу і широко застосовувалася у загальноосвітніх закладах.

Жан-Батист де Ламене вніс значний внесок у розвиток педагогічної науки, його ідеї та методи досі використовуються в освіті. Класно-урочна система навчання, запропонована ним, стала основою для подальшого розвитку шкільної освіти і є однією з основних моделей організації навчального процесу у багатьох країнах світу [2, с. 108].

Традиційні методи навчання, такі як уроки-лекції та класичні уроки, мають свою велику вагу у формуванні базових знань та навичок учнів. Уроки-лекції, які дозволяють вчителям систематизувати та структурувати інформацію, та уроки, що сприяють активній участі здобувачів освіти у дискусіях та аналізі, є невід'ємною частиною традиційного навчального процесу. Однак, такі методи можуть мати свої обмеження, особливо щодо стимулювання творчого мислення та розвитку критичного мислення здобувачів освіти [1, с. 408].

Інноваційні підходи до навчання, які включають в себе використання сучасних технологій та інтерактивних методів, набувають все більшої популярності у сучасній освіті. Ці підходи відкривають широкі можливості для здобувачів освіти активно залучатися до навчального процесу, розвивати у них критичне мислення та творчі здібності. Використання новітніх технологій навчання, таких як інтерактивні та відеоуроки, мультимедійні презентації, онлайн-курси та веб-семінари, дозволяє створювати захопливе та цікаве освітнє середовище, яке стимулює активну участь здобувачів освіти у навчальному процесі.

Однак для успішного впровадження інноваційних підходів необхідне належне технічне забезпечення та підготовка педагогічного персоналу навчальних закладів. Вчителі повинні бути готові до використання нових технологій у своїй роботі, розуміти їхні можливості та обмеження, а також мати навички розвитку цифрової та медіа-грамотності серед учнів. Також важливо забезпечити доступ до

необхідного обладнання та програмного забезпечення для всіх учасників навчального процесу, щоб уникнути нерівності в умовах навчання [5, с. 240.]

Поєднання класичних та інноваційних форм організації навчання стає все більш актуальним і ефективним у сучасній освіті. Традиційні форми організації навчальної діяльності, такі як різні типи уроків, лекційні, семінарські, лабораторні та практичні заняття, надають здобувачам освіти можливість отримати систематизовану інформацію та базові знання про певну проблему або предмет. Вони дозволяють вчителю чітко структурувати матеріал і передавати його здобувачам світи у логічному порядку.

Однак, виключне використання класичних форм навчання може бути обмеженим, оскільки вони не завжди сприяють активному залученню великої кількості здобувачів освіти та розвитку їхніх аналітичних, критичних та творчих навичок мислення. Тут на допомогу приходять інноваційні форми організації навчального процесу [4, с. 312].

Характерні для інтерактивних уроків інноваційні методи навчання, такі як використання різноманітних інтерактивних технологій, реалізація групових проектів, вирішення проблемних завдань та проведення рольових ігор, надають здобувачам освіти можливість більш активно залучатися до навчального процесу. Вони стимулюють розвиток творчого мислення, сприяють вирішенню практичних завдань та розвивають навички співпраці та комунікації.

Поєднання цих двох підходів може мати синергетичний ефект, забезпечуючи належний розвиток усіх аспектів особистості здобувача освіти. Наприклад, широке застосування технічних засобів навчання під час уроків та лекційних занять може зробити процес ознайомлення з новим матеріалом більш цікавим та доступним для здобувачів освіти, а використання інтерактивних технологій під час семінарських, лабораторних та практичних занять може стимулювати їх до активної участі та обміну ідеями. [3, с. 176]

Висновки. Підводячи підсумок, можна зазначити, що ефективність освітнього процесу суттєво залежить від ретельного підбору та застосування різних форм організації навчання. Важливо враховувати різноманітність підходів до організації навчання, їх потенціал і обмеження кожного з них, а також індивідуальні потреби та особливості здобувачів освіти. Комбінування класичних та інноваційних методів навчання може стати оптимальним рішенням для досягнення максимальної ефективності. Важливо також враховувати вимоги сучасного суспільства та ринку праці, адаптуючи навчальні програми та методику навчання відповідно до потреб сучасного світу. Тільки з урахуванням цих аспектів можна забезпечити якісну та цілеспрямовану підготовку молодого покоління до життя в сучасному світі.

Список використаних джерел та літератури

1. Мечник Л. Л. Проблемно-пошукові методи навчання на уроках історії. Київ: Чумацький шлях, 2004. 408 с.

2. Де Ламене Ж.-Б. Метод навчання дітей. <http://surl.li/szict>
3. Ігнатович В. В. Методи навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках історії. Київ: Персополіс, 2001. 176 с.
4. Литвинова, Н. П. Система образования Франции: история и современность. Минск: Школа. 2005. 312 с.
5. Іванова О.О. Сучасні технології в освіті: використання технологічних засобів у навчальному процесі. Київ: Навчальна література. 2020. 240 с.

УДК 37.091.33:94]:75(477)

Софія МЕДВІДЬ
(м. Київ)

Методика використання живопису при вивченні історії України на прикладі картини Петра Андрусів «Конотопська битва»

Розглядається методика використання живопису для вивчення історії України, на прикладі картини Петра Андрусів «Конотопська битва». Проводиться аналіз різних підходів до розгляду твору мистецтва, акцентуючи увагу на методичних аспектах. Особливу увагу приділяється методиці аналізу історичних картин, включаючи схеми та прийом образної розповіді. В статті детально описується застосування цих методів під час вивчення історичної події - Конотопської битви. Зокрема, розкривається використання прийому образної розповіді для ефективного розкриття історичного контексту, дозволяючи учням активно взаємодіяти з історичними подіями.

Ключові слова: методика, методичні прийоми, живопис, картини, історична подія, Конотопська битва.

Науковий керівник: *Коляда І. А.*, професор кафедри методології та методики суспільних дисциплін історичного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова, доктор історичних наук, професор.

Постановка проблеми. У час інформаційних технологій, коли зросла роль інтерактивних носіїв інформації та комунікації, технокартизації у спілкуванні здобувачів освіти покоління зумерів зростає роль і місце наочного методу при вивченні історії України. посилення образності у сприйнятті картин історичного минулого, урізноманітнення засобів навчання історії України є важливим і актуальним завданням теорії та методики навчання історії.

Стан дослідження теми. Ролі та місцю наочного методу, зокрема використанню творів живопису, при вивченні історії України присвячено роботи таких вчених-дидактів: І. Коляди [2], [3], В. Молоткіної [4], Д. Ніколайчука [5], Л. Хмельницької [4]. Найбільш поширеним наочним посібником на уроках історії України є історична картина [2, с 133]. Пам'ятки живопису постають, як наочне джерело знань, що дозволяє використовувати і розвивати всі види сприйняття і пам'яті [5, с 40].